

Federalna novinska agencija, 19.2.2013.

KORDIĆ: NACIONALISTIČKI KRUGOVI USAĐUJU KRIVO UVJERENJE DA SVAKA NACIJA MORA IMATI ZASEBAN JEZIK

SARAJEVO, 19. februara (FENA) - Pitanje da li je jezik zajedničko bogatstvo koje spaja BiH, Srbiju, Hrvatsku i Crnu Goru ili tek balast prošlog sistema u kojem su svi bili "jezično ugroženi" ne prestaje intrigirati javnost.

U svijetu se 21. februar obilježava kao Međunarodni dan materinjeg jezika. Tim povodom, o pitanjima jezika i pisma u intervjuu za Agenciju FENA govori lingvistica Snježana Kordić čija je knjiga „Jezik i nacionalizam“ u kojoj tvrdi da je riječ o jednom jeziku svojevremeno napravila buru kod purističkih lingvista, a koja se ni više od dvije godine od izlaženje knjiga nije dokraja smirila.

Razgovarala: Nermina Omerbegović

Na pitanje da li su jezici u Srbiji, BiH, Hrvatskoj i Crnoj Gori različiti ili se radi o jednom jeziku, jer kad ih govorimo razumijemo se savršeno, a opet se međusobno ubjeđujemo da govorimo različitim jezicima, Kordić kaže da je to jedan jezik.

- Kad se razumijemo s lakoćom, jasno je kao dan da govorimo zajedničkim jezikom. Samo ako povjerujemo nekome tko nam prodaje maglu mislit ćemo da su to različiti jezici. A kad jednom čovjek povjeruje u neku maglu, lakše će povjerovati i u druge magle, podložniji je manipulaciji - kaže lingvistica Kordić.

Na pitanje da li stav da govorimo različitim jezicima pogađa pisce koji nisu podobni jer ne pišu na "prihvatljivom jeziku" ona kaže da taj stav imaju oni koji riječ "jezik" koriste umjesto riječi "nacionalnost".

- Teofil Pančić je to pretprošle godine precizno detektirao kod komisije za NIN-ovu nagradu kad Muharem Bazdulj i Miljenko Jergović nisu ušli u konkurenciju. Zamjerio je članovima komisije zašto izmišljaju da se navodno radi o različitim jezicima. Krasno im je rekao da 'srpski jezik' kao zaseban entitet uopšte ne postoji, baš kao što u tom i takvom svojstvu ne postoje ni hrvatski, bosanski ili crnogorski jezik. To je, naime, sve jedan te isti jezik (u nekoliko ravnopravnih standardnih varijanti), i to je notorna činjenica i naših života i naših lektira, koja nema nikakve veze s političko-istorijskim tumbanjima i s time žive li narodi koji ga govore u jednoj zajedničkoj ili u deset zavađenih država - kaže Kordić i dodaje da to, također, nema veze s bilo kakvom "političkom voljom".

Ilustrira to riječima da "sve i kad bi ama baš svi Srbi, Hrvati, Bošnjaci i Crnogorci ovog svijeta urliknuli da ne govore jednim, nego četirima zasebnim jezicima, oni bi urliknuli na - zajedničkom jeziku!".

Naglašava da je međusobno razumijevanje tzv. štokavskih jezika kao put do tržišta knjiga, novina, velika prednost, a ne mana kad što više ljudi govori istim jezikom.

Na pitanje da komentira izjavu Borisa Tadića da je zajednički jezik u regiji veliki ekonomski potencijal i resurs kulture, lingvistica Kordić kaže da je prije Tadića isto izjavila i ministrica vanjskih poslova Hrvatske Vesna Pusić rekavši da "činjenica da jezik kojim govorimo u regiji razumije 20 milijuna ljudi, a mi od toga nismo napravili nikakvu korist te da ne treba zaboraviti da se barem pola američkog i britanskoga utjecaja temeljilo na činjenici jezika."

- Svakako je pozitivno što s važnih srpskih i hrvatskih instanci dolaze potvrde da su se približili stavovima mnogih sarajevskih intelektualaca. Ti stavovi imaju podršku i u Hrvatskoj i u Srbiji. Evo, mogu navesti niz značajnih ljudi od pera u Hrvatskoj koji su u najnovije vrijeme javno rekli da se radi o jednom jeziku, naprimjer Predrag Matvejević, Miljenko Jergović, Oliver Frljić, Dubravka Ugrešić, Slobodan Šnajder, Nikola Petković, Igor Mandić, bivši urednici Ferala i mnogi, mnogi drugi - kaže lingvistica Kordić.

U nastavku razgovora nametnulo se pitanje konkursa za nove riječi u Hrvatskoj i inicijative udruženja "Ćirilica" u Srbiji, za koje Kordić kaže da su to protagonisti pseudolingvističkih akcija koji u Hrvatskoj gube u najnovije vrijeme tlo pod nogama.

- Evo o Sandi Ham, koja u svom časopisu "Jezik" raspisuje konkurs za nove riječi, je objavljeno da je prijavljena Držanom odvjetništvu Republike Hrvatske. (Ham je kao članica matičnog odbora na filologiji e-mailom slala pisma predsjednici odbora u kojima je vrijeđala kolege.op.a). Što se tiče zahtjeva udruženja "Ćirilica" da se latinica izbacila iz pravopisa, taj zahtjev su osudili i odbacili svi ozbiljni srpski lingvisti - kaže Kordić.

Na pitanje zašto se pojedinci trude da nas jezik razdvaja kad bi nas realno mogao spajati u svakom pogledu, i u kulturi i u ekonomiji, Kordić kaže da nas jezik realno spaja i u kulturi i u ekonomiji htjeli mi to ili ne.

- A nacionalistički krugovi kroz medije i škole usađuju krivo uvjerenje da svaka nacija mora imati zaseban jezik ako želi opstati. Po njihovoj logici ne bi mogla postojati ni austrijska nacija, ni američka, ni većina drugih nacija u svijetu - naglašava Kordić.

Komentirajući zahtjev Vijeća za elektroničke medije u Hrvatskoj da se titlaju filmovi iz Srbije, Bosne i Hercegovine te Crne Gore, ona kaže da je Oliver Frljić efektno reagirao tako što je Nušićevu predstavu "Gospođa ministarka" u Zagrebu popratio titlovima i time publici zorno pokazao da je zahtjev za titlovanjem apsurdan.

- Na zagrebačkoj premijeri u kazalištu prepunom mladih ljudi nitko nije pratio moje titlove. To sam se osvjedočila svaki put kad bi se neki smiješni dio pojavio u titlu prije nego što ga glumac izgovori, a publika nikad nije reagirala smijehom na pojavljivanje u titlu, nego tek nakon što glumac to izgovori. Ta spontana reakcija publike je krunski dokaz da nitko nije gledao titlove jer su nepotrebni - rekla je u intervjuu za Agenciju FENA lingvistica Snježana Kordić.

Maternji jezik (lat. lingua materna) je prvi jezik naučen u ranom djetinjstvu izvan formalne nastave. Korijeni tog prvog jezika sa svojom strukturom glasova i gramatike su tako duboki, da je njegovo govorenje automatizirano.

Međunarodni dan maternjeg jezika slavi se 21. februara, a UNESCO je ovaj dan ustanovio 1999. godine. Generalna skupština UN-a priznala je rezolucijom ovaj praznik i odredila 2008. godinu za međunarodnu godinu jezika.

Međunarodni dan maternjeg jezika redovno proslavljaju zemlje članice UNESCO-a da bi promovirale jezičnu i kulturnu raznolikost, te multilingvizam.

(Fena) gk/bdž